

STATISTIK OM ISOLATIONSFÆNGSLING

I forlængelse af ændring af reglerne om varetægtsfængsling i isolation i 2000 blev det besluttet, at der skal gennemføres en løbende statistikindsamling, således at Justitsministeriet årligt modtager oplysninger om anvendelsen af isolationsfængsling.

I det følgende redegøres for de statistiske oplysninger for år 2011. Data til brug for statistikken er indhentet af Rigsadvokaten og bearbejdet af Justitsministeriets Forskningskontor.

1. Datagrundlaget

Oplysninger til brug for denne statistik er tilvejebragt ved, at de enkelte politikredse er anmodet om at indberette samtlige *afsluttede isolationsfængslinger* i 2011. Indberetningen omfatter oplysninger om isolationsfængslingens varighed, den fængsledes alder samt arten af den kriminalitet, den isolationsfængslede er sigtet for.

Oplysningerne stammer fra udtræk fra POLSAS i de enkelte politikredse, idet politikredsene anvender et særligt registreringsmodul for isolationsfængslinger.

2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger

Der er modtaget oplysninger om i alt 186 afsluttede isolationsfængslinger i 2011, jf. tabel 1.

Tabel 1. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger, 2001-2011.

	Antal isolationsfængslinger
2001	553
2002	501
2003	476
2004	580
2005	532
2006	475
2007	273
2008	327
2009	210
2010	127
2011	186

Som det ses af tabellen, har antallet af isolationsfængslinger varieret noget, men har de fleste år frem til 2006 har ligget på ca. 500 årlige isolationsfængslinger. I 2007 var antallet noget mindre, hvilket kan hænge sammen med en lovændring fra 1. januar 2007, som har sigtet på at reducere brugen af isolationsfængsling. Desuden kan det efterslæb, retsreformen måtte have medført, have influeret på mindskningen. Fra 2007 til 2008 ses en stigning på 20 pct. i antallet af isolationsfængslinger, men dette følges af et markant fald (på 36 pct.) fra 2008 til 2009 og endnu et markant fald fra 2009 til 2010 (på 40 pct.). Fra 2010 til 2011 er det sket en stigning på 46 pct., men i 2011 er der dog stadig tale om et relativt lille antal isolationsfængslinger, nemlig i alt 186.

Stigningen fra 2010 til 2011 angår især manddrab og forsøg herpå samt forbrydelser vedrørende våben, idet førstnævnte er steget fra 12 til 48 isolationsfængslinger, mens sidstnævnte er steget fra 5 til 16 isolationsfængslinger, jf. tabel 4. I samme periode er antallet af sigtelser for manddrab og forsøg herpå steget med to pct. og sigtelser for forbrydelser vedrørende våben med 10 pct.

3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt efter politikreds

Mens 5,3 pct. af de varetægtsfængslede i 2008 blev anbragt i isolation, drejede det sig om 3,2 pct. i 2009, 1,9 pct. i 2010 og 2,8 pct. i 2011. I årene inden 2007 var andelen af varetægtsfængslinger, hvor der blev anvendt isolationsfængsling, betydeligt højere, nemlig på 8-10 pct.

Tabel 2. Udviklingen i antallet af isolationsfængslinger i forhold til antal varetægtsfængslinger, 2001-2011.

	Andel varetægtsfængslinger med isolation
2001	9,5 %
2002	8,2 %
2003	7,7 %
2004	9,8 %
2005	9,2 %
2006	8,0 %
2007	4,6 %
2008	5,3 %
2009	3,2 %
2010	1,9 %
2011	2,8 %

I 2011 var varigheden af isolationsfængslingerne i 52 pct. af tilfældene på indtil 14 dage, mens yderligere 27 pct. varede fra 2 uger og til og med 6 uger. De resterende 22 pct. varede mere end 6 uger, jf. tabel 3. Tre isolationsfængslinger varede mere end 3 måneder.

Tabel 3 viser, at Bornholms Politi har den største andel isolationsfængslinger i forhold til antallet af varetægtsfængslinger, idet 15 pct. af de varetægtsfængslede har været anbragt i isolation. Også i de tidligere år har Bornholms Politi ligget højt med hensyn til anvendelse af isolationsfængsling. På andenpladsen ligger Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi, hvor 5,1 pct. af varetægtsfængslingerne i 2011 har været forbundet med isolationsfængsling, mens der for Københavns Politi er tale om 4,8 pct. – den tredjestørste andel isolationsfængslinger i forhold til antal varetægtsfængslinger.

Tabel 3. Antallet og varigheden af isolationsfængslinger og antallet af varetægtsfængslinger fordelt på politikreds 2011.*

Politikreds	Varetægtsfængslinger	Afsluttede isolationsfængslinger	Andel isolationsfængslinger i forhold til varetægtsfængslinger	Varighed af isolationsfængslinger						
				1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage-3 mdr.	over 3 mdr.
Nordjylland	312	4	1,3 %	1	3	0	0	0	0	0
Østjylland	476	8	1,7 %	2	6	0	0	0	0	0
Midt- og Vestjylland	369	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Sydøstjylland	297	5	1,7 %	2	3	0	0	0	0	0
Syd- og Sønderjylland	580	0	0,0 %	0	0	0	0	0	0	0
Fyn	385	7	1,8 %	0	6	1	0	0	0	0
Sydsjællands og Lolland-Falster	453	23	5,1 %	5	11	3	0	4	0	0
Midt- og Vestsjælland	485	12	2,5 %	3	5	1	2	1	0	0
Nordsjælland	605	5	0,8 %	2	2	1	0	0	0	0
Københavns Vestegn	461	12	2,6 %	4	5	0	0	0	0	3
København	2.233	107	4,8 %	7	26	30	12	30	2	0
Bornholm	20	3	15,0 %	3	0	0	0	0	0	0
I alt	6.676	186	2,8 %	29	67	36	14	35	2	3

* Oplysninger om antal varetægtsfængslede stammer fra Rigspolitiet. Tallene vedrører påbegyndte varetægtsfængslinger.

Tabellen viser også, at isolationsfængslingerne i København er længerevarende end i dem i de øvrige politikredse, idet andelen af isolationsfængslinger på over to uger er større for dem, som har siddet isolationsfængslet i København. Dette kan hænge sammen med, at København både har relativt mange og relativt komplicerede sager med narkotikakriminalitet, idet andelen af isolationsfængslinger vedrørende narkotikakriminalitet dels er større i Københavns politikreds og dels varer længere end i andre politikredse.

4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger

Tabel 4 viser sammenhængen mellem isolationsfængslingens varighed og den kriminalitet, de isolationsfængslede er sigtet for. Den gennemsnitlige varighed af alle isolationsfængslingerne i 2011 var

24 dage, hvilket svarer til gennemsnittet i 2010. I 2008 og 2009 var gennemsnittet på henholdsvis 21 og 22 dage.

De tre tilfælde af mere end tre måneders isolationsfængsling angår sigtelser for terrorisme. I gennemsnit har de tre personer været isolationsfængslet i 107 dage. Manddrab og forsøg herpå indtager en andenplads med hensyn til varigheden af isolationsfængslingen med et gennemsnit på 28 dage, men isolationsfængslede for narkotikakriminalitet følger tæt efter med 24 dage i gennemsnit i isolation. I øvrigt bemærkes, at den gennemsnitlige varighed af isolationsfængslingen for næsten alle kriminalitetskategorier er kortere i 2011 end i 2010, og at det er de tre terrorismsigtelser, der trækker den samlede gennemsnitlige længde op på 2010-niveauet.

Tabel 4. Kriminalitetens art sammenholdt med varigheden af isolationsfængslinger, 2010 og 2011.

Kriminalitetens art	Varighed af isolationsfængslinger								I alt 2011	I alt 2010	Gennemsnit i dage 2011	Gennemsnit i dage i 2010
	1-7 dage	8-14 dage	15-28 dage	29-42 dage	43-56 dage	57 dage – 3 mdr.	over 3 mdr.					
Manddrab og forsøg herpå	4	20	5	4	15	0	0	48	12	28	32	
Vold og trusler m.v.	1	3	0	0	0	0	0	4	2	11	26	
Seksualitetsforbrydelser	1	0	0	0	0	0	0	1	0	6	-	
Røveri	2	5	0	0	0	0	0	7	2	10	47	
Anden berigelse	2	4	0	0	0	0	0	6	2	11	28	
Narkotikakriminalitet	16	29	24	10	19	2	0	100	102	24	23	
Forb. vedr. våben	2	6	7	0	1	0	0	16	5	18	18	
Terrorisme	0	0	0	0	0	0	3	3	0	107	-	
Andre straffelovs-overtrædelser	1	0	0	0	0	0	0	1	1	6	93	
Lov om euforiserende stoffer	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-	4	
I alt	29	67	36	14	35	2	3	186	127	24	24	

Det samlede antal dages isolationsfængsling i 2011 var på 4.535 mod 3.083 i 2010. Niveauet i 2011 svarer næsten til det i 2009, men er noget lavere end i de foregående år.

5. Isolationsfængsling af unge under 18 år

Der var i 2011 ingen personer under 18 år, der var isolationsfængslede.

6. Nye længstetider for isolationsfængslingen

Ifølge nye regler om isolationsfængsling fra 2007 må isolation ikke finde sted i et samlet tidsrum af mere end 14 dage, såfremt sigtelsen angår en lovovertrædelse, der ikke kan medføre fængsel i 4 år

(retsplejelovens § 770 c, stk. 1), ikke i mere end 4 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i mindst 4 år, men under 6 år (stk. 2), og ikke i mere end 8 uger, hvis lovovertrædelsen kan medføre fængsel i 6 år eller derover (stk. 3). Der kan dog af retten undtagelsesvis dispenseres fra 8-ugers reglen, hvis lovovertrædelsen forventes at medføre fængselsstraf på mindst 2 år (stk. 3).

I 2011 har der været 10 isolationsfængslinger i sager, der angår lovovertrædelser, der i normale tilfælde ikke kan medføre fængsel på 4 år eller derover. I ingen af disse tilfælde har isolationsfængslingen været mere end de 14 dage, loven foreskriver som maksimum.

Alle de øvrige 176 isolationsfængslinger i 2011 angår lovovertrædelser, der kan medføre mindst 6 års fængsel. Heraf varedede fem isolationsfængsling mere end 8 uger. Tre af disse er de førnævnte terrorismesager (§ 114), der alle stammer fra Københavns Vestegns Politi. Herudover er der to sager om narkotikakriminalitet (§ 191, stk. 1) fra Københavns Politi.